

14 - 20 березня Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Збройні сили РФ, за підтримки приватних військових компаній, продовжили здійснювати наступ у Донецькій області, у [напрямах](#) Бахмута, Мар'їнки, Авдіївки та Вугледара, а також у Луганській області (в районі Кремінної). У другій половині місяця активізувалися також бойові зіткнення у Запорізькій області (в районі Оріхова, Гуляйполя). Водночас ряд аналітиків говорить про можливий контрнаступ ЗСУ найближчим часом або власне на території Донецької області, або з метою перерізати сполучення між Кримом та Донецькою областю. Тепла суха погода сприятиме проходженню техніки, крім того, відбулося зрушення щодо питання поставок бойових літаків радянського виробництва з боку західних союзників України. Російська сторона намагається підготуватися до контрнаступу ЗСУ, готуючи протитанкові загрози в [Криму](#), а також у Брянській області. У Криму на перешийку з'явилися протитанкові "[зуби дракона](#)", ця лінія укріплень знаходиться на перешийку Ак-Монайському, який з'єднує Керченський півострів із основною частиною Криму. Раніше в ГУР заявляли, що військові РФ створили на півострові оборонне угруповання та готуються до оборонних дій.
- Втрати російських військ, за даними української сторони, на 20 березня складають вже понад 165,6 тисяч [загиблими](#). Як повідомляє російська служба ВВС, у війні Росії з Україною загинуло понад [1000 в'язнів](#), які повинні були відбувати покарання у російських в'язницях.
- Тривають масові ракетні та дронів атаки на українські міста. 14 березня літаки Су-24 зс РФ у напрямку узбережжя Одеської області випустили 4 протирадіолокаційні ракети, імовірно, Х-31П. Ракети було знищено, але уламки пошкодили цивільну інфраструктуру та будинки. У ніч проти 18 березня з російського боку було випущено 5 дронів-камікадзе у бік Дніпропетровської області, з них два влучили в підприємство критичної інфраструктури. Але дрони долетіли також і до західних областей України, пошкодивши об'єкти неподалік від польсько-українського кордону у [Львівській](#) області. Загалом протягом ночі 17-18 березня було випущено щонайменше [16 дронів](#), з яких знищено 11.
- Протягом тижня під обстріли та ракетні удари потрапили Херсон, Запоріжжя, Харків, Нікополь, Марганець, Новомосковськ, Кам'янське, Великий Бурлук, Куп'янськ, Вовчанськ, Краматорськ, Костянтинівка, Вугледар, Авдіївка, Нью-Йорк, Слов'янськ, інші населені пункти, а також прикордонні території Чернігівської, Харківської, Сумської областей. Цивільні об'єкти, зокрема житлові будинки та парки, обстрілюються забороненими [касетними боєприпасами](#). Серед іншого, ракетами було частково зруйновано багатопверховий [житловий будинок](#) в Авдіївці, [школу](#) в Костянтинівці, [дитячу лікарню](#) у Херсоні, [виробничий цех](#) підприємства у Запоріжжі.
- Свіже соціологічне опитування продемонструвало, що Збройні сили України користуються практично [повною підтримкою](#) населення та є в цьому плані інституцією з найвищим рівнем довіри в державі, вони користуються довірою [95,8% громадян](#). До початку активної фази

бойових дій повну або часткову довіру до ЗСУ висловлювали 68% опитаних. При цьому в політико-експертній спільноті спостерігається тренд на критику військового керівництва. Згідно з результатами іншого опитування, 68% українців вважають, що Україна має намагатися [звільнити](#) всю територію включно з Кримом, навіть якщо буде ризик зменшення підтримки Заходу і ризик тривалішої війни. Перспективи ЗСУ на період весна-літа оцінюються як [“рух до перемоги”](#).

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 464 дитини загинули та понад 935 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 16226 дітей — у списках депортованих. За даними ООН, з початку повномасштабного вторгнення [нараховується 21 965 жертв](#) серед цивільного населення України, серед них 8 231 людина вбита, ще 13 734 – поранені.
- У неволі перебувають щонайменше [940 жителів](#) Херсонщини. Варто наголосити, що абсолютна більшість жертв насильницьких зникнень, [майже 90 %](#), утримуються окупантами без обвинувачень. Як повідомляє Центр національного спротиву, під час відступу [російські окупанти мінують все](#): від гаджетів до дитячих іграшок.
- Згідно із [заявою заступниці міністра оборони Ганна Маляр](#), росіяни продовжують масово красти майно на окупованих територіях, так, у населених пунктах Роздольне, Каланчак, Нова Збур'івка та Гола Пристань Херсонської області, представники окупаційної влади, під виглядом здійснення антитерористичних заходів, проводили обшуки у місцевих помешканнях, зокрема і в тимчасово покинутих. Опісля таких заходів російські військові намагалися придбати продукти та алкоголь у місцевих магазинах в обмін на вкрадені предмети побутової техніки, столовий посуд, ноутбуки та смартфони. Найбільш габаритні предмети, як-от холодильники, пральні машини, телевізори, транспортували військовими вантажними автомобілями, якими доставлялись боєприпаси. До того ж, окупаційні війська масово крадуть [майно з об'єктів державних установ](#) і підприємств на тимчасово окупованій території України. У населеному пункті Стрілкове т.о.т. Херсонської області у сільській раді розробляється розпорядження щодо примусового незаконного відчуження будинків українців [на користь російської армії](#).
- Як повідомляє [Le Monde](#), у битві під Бахмутом на одного загиблого воїна ЗСУ припадає 7 мертвих росіян. [Луганська ОВА](#) інформує, що окупанти визнали, що міста Попасна на Луганщині більше не існує. “Закони” окупаційної влади “Про адміністративно-територіальний устрій” були введені у дію, у жодному зі списків населених пунктів місто Попасна не згадується. За даними Генштабу, у населеному пункті Азовське т.о.т. Запорізької області, російські війська погрозами і тиском змушують мешканців до [отримання громадянства рф](#), окупанти перевіряють місцеве населення на наявність російського паспорта. Громадян, що не мають такого документа, перевіряють, затримують, погрожують, змушуючи подати документи на отримання паспорту. Російська сторона заявила, що роздала понад [800 тис. паспортів](#) на окупованій території.
- У т.о. Генічеську та районі проводяться [облави російськими військовими](#), обшуки місцевих жителів. Примушення до отримання російських паспортів відбувається шляхом залякування,

- співробітники міграційних служб збирають відбитки пальців, перевіряють телефони, фотографують в анфас, профіль та повний зріст.
- 18 березня Володимир Путін [приїхав](#) до тимчасово окупованого Криму з нагоди 9-ї річниці його анексії. Він зустрівся з окупаційним губернатором Севастополя Михайлом Развожаєвим, президенту представили Школу мистецтв та дитячий центр "Корсунь". Також, упродовж останніх двох тижнів в окупованому Криму відбулися 7 обшуків у будинках кримських татар, які мають на меті залякування з боку загарбників.
 - Візит [Путіна до Маріуполя](#) відбувся у ніч на 19 березня, під час якого президент РФ зустрівся, ймовірно, з мешканцями міста, здійснив поїздку містом та взяв участь у брифінгу віцепрем'єр-міністра Росії Марата Хуснулліна щодо відновлювальних робіт у Маріуполі. Цей візит сприймається як відповідь на ордер на арешт Міжнародного кримінального суду, можливість створити імідж невразливості та намір представити себе лідером, який бере участь у війні. Одночасно з візитом Путіна до Маріуполя у місті також перебував один з [мусульманських лідерів РФ](#) — муфті Поволжя М. Бібарсов. Він відвідав зруйновану під час захоплення міста мечеть і публічно висловив підтримку політичному курсу Кремля. Мусульманські діячі РФ продовжують підтримувати війну, хоча це не так помітно, як заяви патріарха Кирила (Гундяєва).
 - На тимчасово окупованих територіях відчувається [гострий дефіцит кадрів освіти та медицини](#), лікарям та освітянам пропонують високі зарплати, а на територію окупованого Мелітополя їх завозять російські окупаційні війська.

ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

- В Україні відбувається [трансформація уряду](#). З'явиться посада віце-прем'єра з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій, яку може обійняти М. Федоров. Очікується зміна міністра освіти — з посади йде С. Шкарлет, а на його місце може бути призначений керівник Малої академії наук України О. Лісовий, а на посаду міністра з питань стратегічних галузей промисловості — О. Камишін.
- За [словами](#) секретаря РНБО О. Данілова, чотири позиції "Формули миру" щодо закінчення російсько-української війни, запропоновані Президентом В. Зеленським, — повернення до кордонів 1991 року, компенсація Росії завданих збитків, притягнення військово-політичного керівництва РФ до відповідальності та гарантії безпеки — залишаються незмінними.
- 15 березня Офіс Віце-прем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та Апарат Урядової Уповноваженої з питань гендерної політики за участі заступниці Міністра соціальної політики України Уляни Токаревої презентували новий онлайн-майданчик — [Платформу допомоги врятованим](#). На платформі зібрана повна інформація про всі ключові сервіси допомоги постраждалим внаслідок війни.
- Україні в 2023 році потрібно буде від \$40 млрд до \$48 млрд фінансової [підтримки](#). Значну частину цієї потреби покриють США та Європейський Союз (ЄС). Очікується також, що МВФ найближчим часом оголосить про чотирирічну програму кредитування України, об'ємом приблизно в 15 млрд доларів.

- З моменту підписання Чорноморської зернової ініціативи в липні 2022 року з трьох українських портів на Одещині [експортували близько 25 мільйонів тонн зерна](#) до 45 країн світу. Це сприяло зниженню світових цін на продовольство приблизно на 18%. Зараз Росія дала згоду на [продовження](#) "зернової угоди" на 60 днів, водночас Україна повідомила про продовження угоди на 120 днів. В Туреччині та ООН строки продовження не уточнили.
- 20 березня члени Синоду УПЦ (МП) на чолі з митрополитом Онуфрієм (Березовським) [прибули до Офісу Президента](#) для того, щоб нібито пояснити йому "справжню, неспотворену позицію УПЦ з усіх питань, що стосуються державно-церковних відносин у країні". Президент не погодився виходити до них, і через кілька годин вони вирушили на засідання Синоду, де прийняли ряд рішень, які можуть сприйматися як компроміс (зокрема, це стосується усунення з керівництва церкви кримського митрополита Лазаря (Швеця) та ряду інших одіозних ієрархів). Утім, діалог між цією церквою та владою наразі залишається значно ускладнений, а через подібні акції ще далі політизується.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Розкол у Західному світі стосовно підтримки України. Критика постачання Україні зброї з боку країн ЄС.** Поширюються антизахідні наративи, зокрема стосовно постачання зброї Україні з боку країн ЄС. Лунають [погрози](#) на адресу Великобританії через постачання зброї в Україну. В офіційних російських змі позитивно висвітлюється позиція Угорщини, яка відмовляється від допомоги Україні у закупівлях зброї, ["щоб залишитися в стороні від цієї війни"](#) (Сіярто). [Йдеться](#) про поступову втрату єдності західних країн у підтримці України, зокрема й стосовно США під час майбутньої виборчої кампанії.
- **Західна загроза безпеці рф.** Поширюються наративи про західні загрози рф. У [статті](#) путіна "Жэньминь Жибао" "Россия и Китай – партнёрство, устремлённое в будущее" йдеться про загрози для рф з боку НАТО. Наголошується, що "криза в Україні" була спровокована Заходом". Паралельно з цим, напередодні візиту китайського лідера у рф, в офіційних російських виданнях поширюються матеріали стосовно загроз заходу щодо Китаю, бажання США стримувати Китай, погрожуючи ["великою війною"](#), мова йде також про спільних "ворогів" рф та Китаю. Поширюються наративи про [бажання](#) Польщі включитися у війну з рф, мілітаризацію Польщі.
- **Підтримка путіна, політичне майбутнє рф.** Поширюється [офіційний наратив](#) про цілковиту підтримку з боку Китаю кандидатури путіна під час наступних виборів, поширюються тези про зростання підтримки з боку росіян політики російського президента, адже рф [має "процвітання"](#) завдяки путіну. Наводяться соціологічні дані про [80% підтримку](#) росіянами російського президента ([ВЦОМ](#)).
- **Про готовність до перемовин (політико-дипломатичний шлях).** Напередодні візиту лідера КНР до рф Путін [заявив](#) про готовність до політико-дипломатичного шляху рф у врегулюванні ситуації в Україні. При цьому не ззначаються шляхи та інструменти врегулювання, окрім

[підтримки політики](#) Китаю у цьому напрямі. В офіційних змі поширюються повідомлення, що саме Китаю [дісталась](#) головна роль у цьому питанні.

- **Нівелювання значення ордера на арешт президента рф з боку МКС.** 20 березня слідчий комітет рф [порушив кримінальну справу](#) щодо суддів Міжнародного кримінального суду (МКС), які видали ордери на арешт президента росії володимира путіна та дитячого омбудсмена Марії Львової-Белової. Справа МКС проти путіна названа нікчемною. Вказується, що це [“абсурдне та марне рішення](#), яке просто посилює дискредитацію в очах світу міжнародних інститутів, “приватизованих” Заходом”. Почалося поширення інформації, що Львова-Белова [допомагає](#) українським родинам возз'єднатися із своїми дітьми. Медведєв назвав МКС “вбогою організацією” та анонсував [погрозу застосування гіперзвукової](#) ракети проти суду. Поширюються наратив, що гоніння на путіна – гоніння на всю рф ([володін](#))
- **Гоніння на православних в Україні (Російська церква).** Поширюється інформація про гоніння у філії РПЦ в Україні, [прогнозуються](#) громадянські сутички щодо Києво-Печерської Лаври, Почаївської лаври.
- **Інтеграція “нових територій” в рф.** 19 березня путін [здійснив](#) поїздку в окупований Маріуполь, основний наратив – [відновлення](#) та мир у місті, які принесла рф, анонсується будівництво доріг, інфраструктурних об'єктів. Напередодні путін відвідав Севастополь та привітав [“кримчан із возз'єднанням з рф”](#). Інформується про посилену [паспортизацію](#) громадян України, які проживають на новоокупованих територіях (Запорізька область) – майже 190 тисяч громадян.
- **“Про перемоги та успіхи російської армії”.** Триває [поширення](#) наративів про цілковиті успіхи російської армії на фронті, зокрема на Донецькому напрямі, втрати української військової техніки через [ефективні дії](#) російської армії, [руйнування](#) українських командних пунктів. На тлі інформування про успіхи перманентно поширюються наративи про [допомогу](#) родинам військових, мобілізованих, соціальні заходи на рівні російських регіонів. Йдеться про [“наведення порядку”](#) у відповідних [регіональних](#) виплатах.
- **Про економічне зростання рф.** Постійно повторюються тези про економічний розвиток рф та невдалі [намагання](#) “заходу” через невиправдані санкції зруйнувати економіку рф. 16 березня на З'їзді підприємців путін [говорив](#) про зростання російського бізнесу.